

Tomaž Humar: »Prijavil sem se za Bobaye in Nampo, dobro sem pripravljen in se bom poskusil kolikor bo le mogoče izkazati.«

Peter Mežnar: »Z Maticem Joštom sva se odločila v alpskem slogu priplezati na Nampo, če pa nama bo poleg tega uspel še drugi ali celo še tretji vrh, bova z uspehom seveda toliko bolj zadovoljna.«

Boštjan Slatenšek: »Že lani sem videl, kako lepi so ti hribi in zdi se mi zelo dobro, da odprava kljub vsem težavam, ki so sicer navadno pred skoraj vsako odpravo, vendarle gre na pot.«

Jernej Grudnik, eden od najmlajših članov odprave: »Moj prvenstveni cilj bo deviški Bobaye, rezervni Api;

seveda bi bil zelo zadovoljen, če bi se lahko spoprijel z obema, vendar menim, da bo za dva zmanjkalo časa, verjetno pa niti ne bo pravih možnosti za oba.«

Janko Meglič: »Moj cilj je po južnem razu priplezati na Api, moja dodatna in od tega trenutka nič več skrita želja pa je v solo vzponu priplezati prek Nampe.«

Marko Prezelj: »Najbolj me zanima Api, na katerega bom plezal z Andrejem Štremfljem. To je kar dovolj velika želja, kajti če si preveč želiš, ne narediš nič.«

Dušan Debelak pa je dejal, da se bo vse izteklo po načrtih, če bo le zdravje takšno, kot si ga alpinisti želijo.

Odprava se bo na ljubljansko letališče Brnik vrnila 18. novembra.

POD KRINKO STROKOVNIH MNENJ HOČEJO ŠE ENKRAT PODRETI ZNAMENJE NA GORI

KRIŽ NA ŠKRLATICI KOT SIMBOL

Slovenci imamo dve svetinji, dva simbola. Triglav in Škrlatico - Suhi plaz, najvišji slovenski gori. Triglav je simbol svobode, domovine in slovenstva. To simboliko izraža Aljažev stolp na vrhu Triglava. V tekmi med širitvijo germanskih interesov in upornostjo slovenstva, ki je tudi v gorah dokazovalo svojo enakopravnost in postajalo vse bolj samozavedno in samozavestno, ga je postavil takratni triglavski župnik **Jakob Aljaž**.

Za narodno preživetje in neverjetno trdoživost Slovencev so najbolj pomembne naše prastare vrednote: poštenost, resnicoljubnost, pravičnost, ki se lahko izrazijo le v svobodi duha. Svoboda duha in svoboda naroda sta bili pri Slovencih jasno razvidni že v zakonih ustoličenja karantanskih knezov. Uporabili so jih pri oblikovanju prve ameriške ustave in v

avstrijskem cesarstvu kot pravno osnovo prenosa cesarske oblasti na žensko rodbinsko vejo.

Tako kot Aljažev stolp na vrhu Triglava simbolizira svobodo naroda in domovine, je postal tudi križ na Škrlatici simbol svobode duha, luči in resnice.

Šest metrov visok kovinski križ so leta 1934 na vrhu Škrlatice postavili gorniki Turističnega kluba Skala (TK Skala) v spomin žrtvam gora, kar izpričuje napis na križu. Križ je bil leta 1935 tudi blagoslovljen.

Po drugi svetovni vojni, leta 1945, so partizani-gorniki križu dodali še napis Padlim gornikom partizanom. Križu pa je tudi verski simbol kristjanov, simbol trpljenja in krščanskih vrednot, ki so hkrati pravrednote vsega človeštva od vzhoda do zahoda. Križ s takšno simboliko in močjo, ki mu jo daje vrh Škrlatice,

Novi križ na Škrlatici, ki tako buri nekatere duhove

Foto: France Urbanija

neizprosno trka na vest človeka v njegovem nezavednem. Zato je križ, ki je stal na vrhu Škrlatic, obrnjen proti Triglavu, v dvojni simboliki z Aljaževim stolpom moral pasti kot žrtev revolucije in zaslepljenosti komunističnega nasilja.

Ko je bila leta 1954 sprejeta usodna odločitev, da se mora križ odstraniti, so bili hkrati določeni tudi tisti, ki so morali umazani posel opraviti. Takrat v Sloveniji skoraj ni bilo več človeka, ki bi upal reči ne. Zavest o svobodi duha je bila le še spomin, skrit v globini človekove duše. Slepo smo morali ponavljati in delati le še tisto, kar je govorila vsemogočna partija. Eni z revolucionarnim zanosom, drugim s skritim odporom, upreti so se zmožili le še redki posamezniki. Vzeli so nam človeško dostojanstvo.

Križ so rušili stoje, poklekli pred križem si niso upali. Oskrunjeni in odsekani križ so vrgli v severozahodno steno Škrlatic. Na vrhu je kot nov spomenik ostal meter visok štrcelj, ostanek pohabljenega in oskrunjenega križa. Tokrat kot spomin in opomin na barbarstvo in teror slovenskih komunistov nad slovenskim narodom. Ta žalostni spomin je stal do danes, do leta 1996. Slovenski gorniški klub dr. Henrika Tume, ki so ga slovenski gorniki ustanovili leta 1995 in ki s svojim programom obnavlja in nadaljuje tradicijo kluba Skala, je ob 75. obletnici ustanovitve TK Skala sklenil odstraniti sramotni spomin na žalostno obdobje slovenske zgodovine. In kot dejanje sprave, da pozabimo in odpustimo dejanja, ki so jih zagrešili naši tovariši v veri, da cilji revolucije opravičujejo vsakršno nasilje.

SGK je že februarja 1996 vložil zahtevo za obnovo križa na Škrlatici, za vzpostavitev prvotnega stanja torej. Zahteva je bila vložena na pristojni upravni enoti ob podpori župana občine Kranjska Gora, gospoda **Jožeta Kotnika**. Slovenski gorniški klub odgovora na svojo vlogo ni dobil. Spomladi je bila izdelana kopija prvotnega križa po originalnih načrtih in 16 članic in članov gorniškega kluba in njihovih prijateljev, gornikov, gorskih reševalcev, gorskih vodnikov, nas je kovinski križ poneslo iz Vrat na Škrlatico. Križ smo nosili v zelo slabem vremenu in močnem vetru.

Veter je bil najmočnejši na vršnem grebenu in na samem vrhu, zato smo že opustili upanje, da bi križ tudi postavili na pripravljeno sidro. Tedaj pa je veter kot po čudežu prenehal in niti trenutek nismo pomišljali. Majhna skupina nas je na vršnem grebenu nad prepadnimi stenami začela dvigovati 200 kilogramov težak in 6 metrov visok kovinski križ. Bile so dolge minute v strahu pred sunkom vetra, v kakršnem smo le s težavo nosili težka bremena proti vrhu. In v trenutku, ko je bil križ postavljen na sidrišče, je spet zapihal silovit veter. Dvignil je megle in oblake, skozi oblake pa je posijal ozek snop sončnih žarkov.

470 Pred našimi očmi se je nekje med Stenarjem in

Križem pokazal nenavaden prizor: vrtinčasti oblaki in ostre oblike osvetljenih površin skalovja in gozda nenavadnih barv, prizor, ki se je neprestano spreminjal in nad katerim smo osupli ostrmeli. Potem se je nebo spet zaprlo in vedeli smo, da smo opravili dobro in težko delo z božjo pomočjo. V popravo napak in krivic, za spravo in lepšo skupno prihodnost vseh Slovencev.

Ko je triglavski župnik **France Urbanija** 1. avgusta blagoslovil obnovljeni križ na Škrlatici, je sijalo sonce in modro nebo je bilo razpeto nad križem, ki se je, ovit s trakom v slovenskih barvah, svetil v soncu. Pod križem, na grebenu, se je zbralo nad 400 Slovencev, gornikov, med njimi kar nekaj znanih in pogumnih Slovencev.

Zadovoljni smo se spustili v dolino Vrat, kjer je bila opravljena še slovesna zahvalna maša. Vedeli smo, da je naše delo opravljeno in zadovoljni smo se izpred Aljaževega doma iz s ceste na Vršič ozirali proti vrhu Škrlatic, če se križ ponovno vidi iz doline, tako kot se je pred dolgimi desetletji.

Mislili smo, da je pred nami le še ena naloga, da prinesemo ostanke razbitega križa, ki so še skriti v stenah Škrlatic, v dolino in jih postavimo kot opomin za prihodnje čase. Pa ni bilo tako. Že 12. julija je prišla na Jesenice zahteva, da je treba križ na Škrlatici podreti, 24. septembra pa sem bil kot predsednik SGK zaslišan zaradi nedovoljenega posega v prostor. Dne 1. oktobra 1996 je bila Slovenskemu gornškemu klubu izdana odločba za odstranitev križa ali pa rušenja na stroške SGK. Do tega trenutka nismo mogli verjeti, da bi bilo kaj takega mogoče: da se v komaj svobodno Slovenijo, pred vstopom v tretje tisočletje, pred vstopom v skupnost evropskih narodov ponovno vrača barbarsko nasilje, nasilje nad človeškimi in verskimi čustvi, skrunjenje spomina na žrtve gora in nasilje nad človeškim dostojanstvom. Takšnega ponižanja si Slovenija ne zasluži. Poskusom takšnega nasilja se moramo upreti in ne smemo poklekniti pred barbarskimi dejanji, pa četudi prihajajo pod krinko strokovnih mnenj in pravne države.

Zato prosimo vse, da se nam s svojim podpisom pridružite v protestni izjavi proti ponovnemu nasilju in skrunjenju slovenskega križa na Škrlatici, proti ponovnemu oživljanju nasilja v Sloveniji. Obsojamo tudi poskuse zastraševanja drugače mislečih z razkazovanjem moči in grobega nasilja, še posebej v času, ko stojimo na razpotju: kam Slovenija? Po poti nazaj ali po poti v svobodno, pravično in varno Slovenijo.

Ljubljana, dne 7. oktobra 1996

Slovenski gorniški klub
predsednik:
prof. dr. Anton Jeglič